

מתוק מדבש

כניסת השבת – 16.05
יציאת השבת – 17.15
רבנו תם (גז דקות זמניות) - 17.37
(אופק חדרה)

שנה שמינית – גיליון 298
פרשה וישב תשפ"ב
לקראת ימי החנוכה...

יום שישי בשעה 15.00 שיעור על פרשת
השבוע: (להאזנה 03-6171111)
ביום שבת קודש 14.00 שיעור פ"ש
מנחה בשעה 15.00
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה
פראכט פראקט פאסט ה'

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
בבית הכנסת 'בית יוסף' בשעת אהבה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום (לז' ד')

מבאר הגר"א מוילנא זיע"א ב'קול אליהו': מובא בגמרא (ברכות סד, א') אמר רבי אבין הלוי: הנפטר (הנפרד) מחברו אל יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום, שהרי יתרו שאמר לו למשה (שמות ד, יח) 'לך לשלום' עלה והצלית, דוד שאמר לו לאבשלום (שמואל ב' טו, ט') 'לך בשלום' הלך ונתלה. ולכן נאמר 'ולא יכלו דברו לשלום' כי מרוב שנאתם אותו לא יכלו לברכו 'לך לשלום'. **מתוק מדבש!**

*****

ויאמר את אחי אנכי מבקש (לז' טז)

יוסף הצדיק מבקש את האחוה עם אחיו. ולמרות שהמלאך אומר לו 'נסעו מזה' וביאר רש"י 'הסיעו עצמן מן האחוה'. 'כי שמעתי אומרים נלכה דותינה' וביאר רש"י 'לבקש לך נכלי דתות שימיתוך בהם' בכל זאת 'וילך יוסף אחר אחיו' הוא מבקש את האחוה. ומדוע בעצם?
מסביר באופן נפלא רבי שמואל מסלונים זיע"א (המאיר): חז"ל אמרו (תענית כג, א') 'או חברותא או מיתותא'. ויש נוסח נוסף בגמרא (ב"ב טז, ב') 'או חברא כחברי דאיוב או מיתותא'. והסביר רבי שלמה הכהן מוילנא זיע"א: באיוב נאמר 'ויאמר ה' אל השטן הנו (איוב) בידך אך את נפשו שמור'. והשטן מכה את איוב בכל המכות האפשריות: שכול - הורג את ילדיו רח"ל, עוני, רעב, צרעת ושחין, ובכל זאת הוא מותיר לאיוב דבר אחד - את שלושת רעיו. ויש לשאול: מדוע השטן לא הרחיק ממנו גם אותם? התשובה: השטן ידע שאם הוא היה לוקח את חבריו הוא היה לוקח את נפשו, והרי הקב"ה ציווה עליו 'אך את נפשו שמור'. ומכאן למדו חז"ל שאדם חייב חברותא כדי לחיות. ולכן יוסף עושה הכל למען האחוה עם אחיו אע"פ שהוא יודע כי בכך הוא מסכן את חייו... **מתוק מדבש!**

*****

וימאן ויאמר אל אשת אדוני... ואיך אעשה הרעה הגדולה

הזו וחטאתי לא-לוקים (לט', ח-ט')

המילה 'וימאן' מוטעמת בשלשלת ובפסק. הסבר נחמד ראיתי בספר 'קרנן אבי-לחם' לרבי יצחק חי בוכבזה זצ"ל (רב ראשי ואב"ד גאבס ולוב): **הקדמה:** מובא במדרש (בראשית רבה פו, ב') 'היה יעקב אבינו ראוי לירד למצרים בשלשלאות ובקולרין, אמר הקב"ה בני בכורי ואני מורידו בביזיון?... הריני מושך את בנו לפניו והוא יורד אחריו על כרחו'. וידוע הרי שכל סיבת גדלותו של יוסף הייתה בזכות שנשמר מאשת אדוניו ולא חטא עמה. ולכן המילה 'וימאן' מוטעמת ב'שלשלת' ללמדנו שאם יוסף היה חוטא חלילה, היה גורם לאביו לרדת בשלשלאות של ברזל למצרים. ולכן יש במילה 'וימאן' גם 'פסק' ללמדנו שע"י שיוסף מיאן ולא חטא נפסקה השלשלת שהייתה מוכנה לאביו לירד בה למצרים. **מתוק מדבש!**

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לז' א')

רש"י: וישב יעקב - אחר שכתב לך יישובי עשו ותולדותיו בדרך קצרה... פירש לך יישובי יעקב ותולדותיו בדרך ארוכה... לפי שהם חשובים לפני המקום להאריך בהם... משל למרגלית שנפלה בין החול, אדם ממשמש בחול וכוברו בכברה עד שמוצא את המרגלית ומשמצאה הוא משליך את הצרורות מידו ונוטל המרגלית. ויש לשאול: אם אלופי עשו לא חשובים, היה ראוי שלא יזכרו כלל ואפילו בדרך קצרה...
תירוץ נפלא מובא בספר 'שער בת רבים': **הקדמה:** מובא במדרש רבה (תולדות) יקום איש צרורות שהיה בן אחותו של ר' יוסי בן יועזר היה רוכב על סוסו בשבת וראה כיצד מוליכים (הרומאים ימ"ש) את דודו רבי יוסי בן יועזר להריגה. אמר לו: תראה את הסוס שעליו הרכיב אותי אדוני ותראה על איזה סוס הרכיב אותך אדונך... ענה לו רבי יוסי: 'אם כך למכעיסיו, ק"ו לעושי רצונו'
אמר לו: וכי יש אדם שעשה רצונו יותר ממך?! אמר לו: 'אם כך לעושי רצונו, קל וחומר למכעיסיו'
נכנס בו הדבר כארס של עכנאי, הלך וקיים בעצמו ארבע מיתות בית דין: סקילה, שריפה, הרג, וחנק. מה עשה? הביא קורה, נעצה בארץ, וקשר בה נימא, וערך העצים והקיפן גדר של אבנים, ועשה מדורה לפניו, ונעץ את החרב באמצע, והצית האור תחת העצים מתחת האבנים, ונתלה בקורה ונחנק. קדמתו האש, נפסקה הנימה, נפל לאש, קדמתו חרב, ונפל עליו גדר, ונשרף.
נתנמנם ר' יוסי בן יועזר וראה מטתו שפרחה באויר ואמר: 'בשעה קלה קדמני זה לגן עדן'.

ע"פ מדרש זה ביאר האלשיך הקדוש את הפסוק (תהילים ד, ז) 'רבים אומרים מי יראנו טוב' רבים הם האנשים שמבקשים לראות הוכחה לשכר המזומן לצדיקים בעולם הבא... ועל זה עונה דוד המלך (שם ח') 'נתת שמחה בליבי מעת דגנם ותירושם רבו'. מזה שאני רואה שיש לאומות העולם כל טוב בעולם הזה עבור מעט המצוות שעשו, אני דן קל וחומר: אם לעוברי רצונו כך קל וחומר לעושי רצונו. ולכן פירטה התורה את אלופי עשו והמלכים שלו ע"מ שנלמד מזה קל וחומר: ומה עשו שהייתה לו רק מצוות כיבוד אב וקיבל כזה שכר של מלכות עם כל כך הרבה אלופים, קל וחומר מה גדול ועצום שכרו של יעקב אבינו ושל כל יהודי ויהודי בעולם הזה ובעולם הבא. ולכן הוזכרו אלופי עשו בדרך קצרה... **מתוק מדבש!**

וּפְסוּיֵי נִיזוּף הַזָּמָן מִיִּתְאָה דְּפִדְיוֹתָא

בשיעור על חשיבות ניזוף הזמן קטתא אהד, לקח את העצון על וזרק אותו מחלון הכיתה שהייתה בקומה הפנימית.
מה אתה עושה? אלה המורה. צנה התלמיד ריזיתי להראות לכופא איך הזמן טס...
מתוק מדבש!

אין שר בית הסוהר רואה את כל מאומה בידו באשר ה' אתו... (לט', כג')

מהי כוונת הפסוק באומרו 'את כל מאומה בידו'?
מבאר ה'פנינים יקרים': הקדמה: מובא בגמרא (סוכה מט') אמר רבי חמא בר פפא: 'כל אדם שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים שנאמר 'וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו'.
לאחר שראה שר בית הסוהר את חינו של יוסף כמו שנאמר 'ויתן חינו בעיני שר בית הסוהר' הרגיש ביוסף שהוא ירא שמים והבין מכך ש'אין כל מאומה בידו' מהחשד שהסיתה נגדו אשת פוטיפר. *מתוך משפ*

ובענין 'פירו' מ'תא דפ'חוקא

אינה אחת אומרת לבצלה: 'יקירי, אני ו'צאת לבכמה דקות, יש לי בקשה אחת, האתרי את המרק על הצד אף תשכח לצרבה אותי כל חצי עה'...

*****

וקבעו שמונת ימי חנוכה אלה להודות ולהלל (מתוך 'על הנסים')

ראיתי נוסח של תפילה שחיבר הרב דב בער הלוי שליט"א. התפילה מתחילה ברצף של בקשות: 'אלוקים, תן לי כסף, יש לי מלא הוצאות, התחייבויות, תקוות והרבה חלומות. בתמורה, אני מבטיח לך שאתן סכום יפה לצדקה...'
בהמשך הוא מבקש על בריאות, על אמונה על שמחה ועוד... ואז הבקשות מתחלפות בתודות: 'תודה רבה לך על כל מה שנתת לי, ושאתה עדיין נותן לי. תודה על קורת הגג מעל לראשי... ובהמשך תודות על האוכל לאכול ועל הבגד ללבוש, תודה על הבריאות על החברים ועוד...'
אבל מה שהכי אהבתי זה שורת הסיום שאומרת:

'יהי רצון שיוא כפר היום שכל בקשות ה"תן לי" יתפכו ל"תודה רבה לך"...

*****

רציון וסיפור: המצווה שהוסיפה לאמה יב' ענין?

וישמע ראובן ויצילהו מידם ויאמר לא נכנו נפש השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר... למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו (לז', כא'-כב')

מובא במדרש רבה: 'כל מי שמתחיל במצווה ואינו גומרה קובר את אשתו ובניו (רח"ל). ממי אתה למד? מיהודה שנאמר 'ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרוג את אחינו... לכו ונמכרנו לישמעאלים' שהיה לו להוליכו על כתפו לאביו!'

ויש לשאול: מדוע המדרש לא אומר זאת גם על ראובן? הרי גם הוא התחיל במצווה כשאמר לאחיו 'אל תשפכו דם' והוא לא גמרה אלא אמר 'השליכו אותו אל הבור'?
אלא ההבדל הוא שאצל ראובן התורה מעידה שכוונתו הייתה 'למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו' אבל אצל יהודה התורה לא העידה כך. ומכאן שלא היה בדעתו להשיבו אלא רק להצילו ממתתה.

ולפי זה מבואר המדרש על הפסוק 'הדודאים נתנו ריח' זה ראובן 'ועל פתחינו כל מגדים' זה נר חנוכה. ושואלים מה הקשר בין ראובן לנר חנוכה?
והתשובה נפלאה: כיצד בכלל חשבו להדליק את הנר במנורה ביום הראשון? הלא הם מצאו רק שמן שהיה צריך

להספיק ליום אחד, והרי הציווי הוא 'להעלות נר תמיד' ואם אין מספיק שמן הרי אין כאן 'תמיד'?

והתשובה היא: הם סברו שמצוות 'נר תמיד' היא רק כיש אפשרות, אבל כאשר יש מעט שמן מוטלת עלינו לקיים את מה שאנו יכולים וכמו שנאמר (אבות ב', טו) 'לא עליך המלאכה לגמור' והקב"ה גמר את הדבר ועשה להם נס. וזו בדיוק הייתה כוונת ראובן, לעשות את מה שהוא יכול בהשתדלותו, ואע"פ שכעת הוא לא יכול לגמור את הדבר ולהשיבו אל אביו, בכל זאת הוא לא נמנע מלהשתדל לעשות את מה שהוא יכול היה לעשות.

וכך הייתה אמי ע"ה רגילה לומר לנו בטריפוליטאית: הקב"ה אומר לכל יהודי: 'אבדא א-א-צבדי אכא נא אלאק' 'ופירי: לתחיל צבדי אכא אצור לך'...

ובענין זה סיפור עם מוסר השכל על אמי הצדקת ע"ה

(שהשבת כג' כסלו הוא יום השנה לפטירתה - ת.נ.צ.ב.ה.): בשנת תשס"ז (לערך) עברה אמא ע"ה אירוע לבבי, היא נבדקה והתברר כי היא זקוקה לעבור ניתוח לב להחלפת מסתם הלב. התייעצנו עם הרב פירר שליט"א והוא המליץ לבצע את הניתוח ע"י מנתח בכיר מסוים. הגענו באופן פרטי לאותו מנתח לפגישה ונקבע תאריך לניתוח. במהלך ההכנה לניתוח הופתענו מהאופטימיות ומהאמונה שאמא שידרה כדרכה לאורך כל חייה. בפיה היו תמיד אמרות אמונה כמו 'הוא רחום והוא חנון' 'אני נשענת רק עלי' ועוד...

כפי שסיפרתי בעבר, בית הכנסת 'בית יוסף' שבו עד היום אני מתפלל ומלמד היה אהבת חייה של אמא ע"ה. היא הייתה משכימה כל בוקר לנקות את בית הכנסת כאשר לפני כן היא מדליקה נרות לכבוד כל הצדיקים.

ביום הניתוח הגענו כל הילדים וליווינו את אמא לאורך כל תהליך ההכנה עד הכניסה לחדר הניתוח עצמו.

והנה, רגע לפני שהגיע אליה המרדים, אני שם לב שאמא ממלמלת בפיה מילים בלחש... התקרבותי אליה ושאלתי 'אמא, מה אמרת?' היא שתקה לרגע ואמרה לי 'ביקשתי מהקב"ה: 'אני עומדת לפני ניתוח, אז בבקשה ממך במקום להחזיר אותי אל העפר בבית הקברות, תזכה אותי לחזור ולנקות את החול מבית הכנסת שלי!'

ואכן ה' שמע את תפילתה הטהורה... היא יצאה מהניתוח וחיה עוד יב' שנים עד שבביל שבת קודש, כג' כסלו תשע"ט היא נלקחה מאתנו במיתת נשיקה, בפנים קורנות וכמאמר הפסוק 'ותשחק ליום אחרון'.

אחים יקרים! אמא ע"ה לימדה את כולנו עד כמה אנו צריכים לרדוף אחרי המצוות. ממנה הבנתי את הפסוק 'כי הם חיינו ואורך ימנו'. המצוות נותנות לנו חיים ממש. אדם שעסוק בעשיית מצוות הוא ממלא את עצמו בסיפוק ובאושר שלא ניתנים לתיאור. ולהיפך, אדם שמנותק מהמצוות הוא שרוי בחושך והוא נעדר חיות אמיתית. כדאי לכולנו להשתדל לרדוף אחרי כל מצוה ומצוה, כי בכך אנו זוכים לאיכות חיים ולאוויר אמתי כאן בעולם הזה וזאת מעבר לשכר העצום שמובטח לנו לעולם הבא.

ה' יזכנו, אמן! שבת שלם ומבורך! חנוכה שמח!

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל - כג' כסלו תמר בוארון בת מול ז"ל / דינה בת נגיה ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל / מימון טפירו בן מול טוב ז"ל / רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלחת: דקל מלכה - להעלחה / אורי ישראל - רפ"ש / סוזן בת ימנה - רפ"ש / אהרון בן מסעודה - רפ"ש / דוריאן הודיה בת נעמי - רפ"ש / נועם חן בת שולה - רפ"ש